

КОВТУНЕНКО

Юрій Володимирович
karat108@list.ru

УДК 330.341

КОМЕРЦІАЛІЗАЦІЯ ІННОВАЦІЙНИХ РОЗРОБОК ПРОМИСЛОВОГО
ПІДПРИЄМСТВА В ЗАЛЕЖНОСТІ ВІД СТАДІЙ ЇЇ ЖИТТЄВОГО
ЦИКЛУCOMMERCIALIZATION OF INNOVATIVE DEVELOPMENTS OF
INDUSTRIAL ENTERPRISE DEPENDING ON STAGES OF ITS LIFE
CYCLE

кандидат економічних наук,
ст. викладач кафедри обліку,
аналізу і аудиту, Одеський
національний політехнічний
університет

У статті визначено сутність комерціалізації інноваційних розробок промислового підприємства і її етапів. Розглянуті стадії життєвого циклу інновації, окреслено взаємозв'язок життєвого циклу інновації та інноваційного процесу завдяки процесу комерціалізації.

В статье определена сущность коммерциализации инновационных разработок промышленного предприятия и ее этапов. Рассмотрены стадии жизненного цикла инновации, очерчены взаимосвязь жизненного цикла инновации и инновационного процесса благодаря процессу коммерциализации.

This article explains the purpose of commercializing innovation industry and its stages. Considered stage life cycle of innovation, outlines the relationship life cycle of innovation and the innovation process through the process of commercialization.

Ключові слова: комерціалізація, життєвий цикл інновації, інноваційний процес, промислове підприємство, дифузія

Ключевые слова: коммерциализация, жизненный цикл инновации, инновационный процесс, промышленное предприятие, диффузия

Keywords: commercialization, lifecycle innovation, innovation process, industrial plant, diffusion

ВСТУП

Сучасна інноваційна діяльність промислових підприємств має виступати рушійною силою інноваційного розвитку вітчизняної економіки за рахунок безперервного створення та впровадження інновацій. Для пожвавлення інноваційного процесу промисловим підприємствам необхідно здійснювати активну інноваційну діяльність, спрямовану на отримання конкретного результату, потрібного ринку – інноваційної розробки.

Проблеми комерціалізації інноваційних розробок підприємств висвітлили В. Гриньова, К. Ковтуненко, О. Ляшенко, М. Меркулов, С. Філіппова, Н. Чухрай, Н. Шпак. Разом з тим, не вирішено коло завдань, пов'язаних з комерціалізацією інноваційних розробок промислового підприємства в залежності від стадій її життєвого циклу.

МЕТА РОБОТИ

Метою дослідження є розгляд процесу комерціалізації інноваційних розробок підприємства системно та за етапами життєвого циклу інновації.

МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Для досягнення мети роботи використані такі методи дослідження: узагальнення, систематизації, емпіричного дослідження, системного та логічного підходу. Інформаційну базу роботи склали праці вітчизняних і зарубіжних вчених, фахівців-практиків

з теорії інноватики та інноваційної діяльності підприємства.

РЕЗУЛЬТАТИ

Комерціалізація інноваційних розробок завжди пов'язана з категорією «інноваційний процес», в ході якого отримується науковий результат або технологічна розробка, спрямовані на досягнення комерційного ефекту. Процес комерціалізації грає значну роль у інноваційному процесі.

Інноваційний процес – це перетворення наукових знань в інноваційні розробки або послідовний ланцюг етапів, починаючи від ідеї до конкретних продуктів, технологій або послуг, в ході яких інноваційні розробки утворюються і розповсюджуються при практичному використанні [1]. Він має циклічний характер розвитку, здійснюється в просторі і часі. Його основними етапами є: науковий, технічний, технологічний, експлуатаційний.

Етапи охоплюють такі види діяльності [1-3]: фундаментальні дослідження; прикладні дослідження; дослідно-конструкторські розробки; дослідно-експериментальні розробки; дослідна база наук; організаційно-економічна робота; промислове виробництво нових товарів, масове виробництво.

Спрощено модель інноваційного процесу зазвичай подають як кілька послідовних етапів: наука – техніка – виробництво [1]. Треба додати, що, незважаючи на те, що в наукових джерелах зустрічається багато

різноманітних підходів до визначення інноваційного процесу, суть їх можна узагальнити у одному висновку, а саме: інноваційний процес пов'язаний із створенням, освоєнням і поширенням інновацій і жоден науковців не заперечує проти варіативності його протікання.

Поняття інноваційного процесу тісно пов'язане з поняттям життєвого циклу інновації. Останній означає сукупність взаємопов'язаних явищ, процесів, робіт, що утворюють закінчений коло розвитку протягом будь-якого проміжку часу. З іншого погляду, життєвий цикл інновації являє собою певний період часу, протягом якого інновація має активну життєву силу і приносить виробникові і (або) продавцеві прибуток або іншу реальну вигоду [1].

Інновації як результат інноваційної діяльності під впливом певних факторів з'являються на ринку та зникають з нього. Кожна наступна інновація у більшій мірі відповідає вимогам сучасності ніж попередня, що по суті відображає інноваційний розвиток економіки. Сьогодні безперечні конкурентні переваги мають ті підприємства, що встигають своєчасно створювати нові інновації на зміну морально застарілим. В такому контексті

ефективність інноваційної діяльності залежить від тривалості періоду часу, протягом якого інноваційна ідея перетворюється на інновацію, своєчасно з'являється та зникає з ринку. Період часу від зародження ідеї до зняття з виробництва реалізованого на її основі інноваційного продукту визначається як життєвий цикл інновації [1,5,6], яким можна сукупність взаємопов'язаних процесів і стадій створення та використання інновації, що характеризуються зміною її форм (рис.1.).

На стадії дослідження здійснюється фундаментальні та прикладні дослідження, експериментальні розробки. Теоретична або експериментальна діяльність, що спрямована на одержання нових знань про основні закономірності, причинно-наслідкові зв'язки і властивості соціальних і природних явищ, складає фундаментальні дослідження та розробку наукового підходу до вирішення проблеми. Прикладні дослідження спрямовані, насамперед, на виявлення шляхів практичного застосування відкритих раніше явищ і процесів.

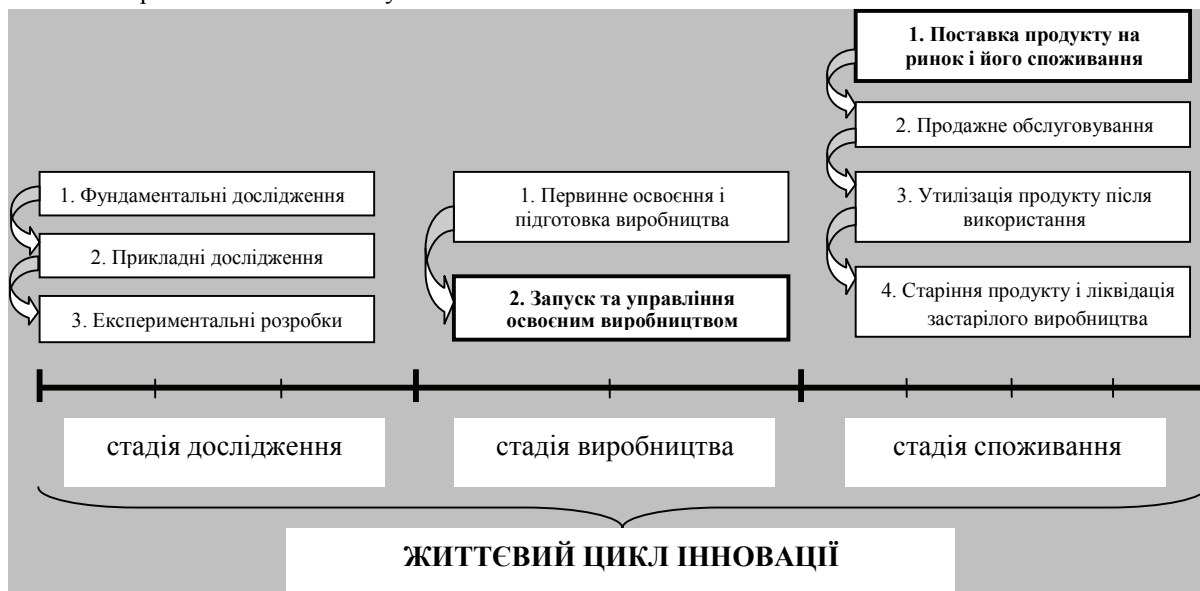

Рисунок 1. Стадії життєвого циклу інновації

Стадія виробництва складається з двох послідовних етапів: а) первинне освоєння і підготовка виробництва; б) запуск та управління освоєним виробництвом. На першому етапі проводиться опис можливих методів виробництва із зазначенням матеріалів і технологічних процесів, умов експлуатаційної та екологічної безпеки. Це – період, протягом якого продукт повинен бути підготовлений до виходу на ринок. Результатом є дослідний зразок, тобто повномасштабна діюча модель, сконструйована і створена для визначення вимог до виробництва нового продукту, яка повністю відповідає стандартам промислового дизайну кінцевого продукту, освоюваного в масовому виробництві. Дані технічного аналізу та збору інформації є основою техніко-економічного обґрунтування у вигляді

детальної оцінки витрат на створення та експлуатацію виробничого комплексу та прибутку від продажу на ринку продукту за конкурентними цінами. Етап запуску і управління освоєним виробництвом передбачає повномасштабне виробництво, яке охоплює період, протягом якого новий продукт освоюється в промисловому виробництві і оптимізується виробничий процес відповідно до вимог ринку.

Стадія споживання включає чотири етапи: а) поставка продукції на ринок та її споживання; б) обслуговування після продажу; в) утилізація продукції після використання; г) старіння продукції та ліквідація застарілого виробництва. На першому етапі уточнюється стратегія просування нового продукту на ринок, відбувається безпосереднє

споживання нового знання, матеріалізованої в новому продукті та виявляється фактична ефективність інноваційної діяльності. Другий етап – це необхідна умова та складова сучасного інноваційного виробництва, обумовлена ускладненням продуктів та зростанням вимогливості споживачів. Утилізація продукції після використання – фінішна стадія її життєвого циклу. Етап старіння продукції та ліквідація застарілого виробництва настає тоді, коли має місце не тільки фізичний, але й моральний знос техніки, викликаний швидкими темпами НТП.

Розглянуті стадії життєвого циклу інновації практично відображують етапи інноваційного процесу. Але між ними існують певні відмінності, які формують умови безперервності інноваційного процесу.

ВИСНОВКИ

Наведені висновки дозволяють стверджувати, що підприємства беруть участь у інноваційному процесі завдяки здійсненню інноваційної діяльності, ефективність якої залежить від ефективності управління життєвим циклом інновації, комерціалізація якої забезпечує підприємству інноваційний розвиток. Таким чином, доцільно розглядати процес комерціалізації інноваційних розробок підприємства системно та за етапами життєвого циклу інновації.

Список використаних джерел

1. Філіппова С.В. Особливості процесу комерціалізації інноваційних розробок промислового підприємства: [монографія.] / С.В. Філіппова, Ю.В. Ковтуненко. – Луганськ: Вид-во «Ноулідж», 2013. – 214 с.
2. Ковтуненко Ю.В. Організаційні форми та методи комерціалізації інноваційної продукції промислових підприємств / Ю.В. Ковтуненко // «Бізнес-навігатор» Науково-виробничий журнал. – Херсон, 2013 – №2 (31). – С.227-232
3. Ковтуненко К.В. Теоретико-методологічні засади формування інтелектуального капіталу інноваційно-активного промислового підприємства в умовах стратегічних змін : [монографія] / К.В. Ковтуненко. – Одеса: ФОП Бондаренко М.О., 2014. – 492 с.
4. Гриньова В.М. Оцінка результативності інноваційної діяльності підприємства: [монографія] / В.М. Гриньова, Д.С. Бутенко. – Х.: Вид. ХНЕУ, 2013. – 228 с
5. Меркулов М.М. Науково-технологічний розвиток і управління інноваціями: [монографія] / М.М. Меркулов. – Одеса: Фенікс, 2008. – 344 с.
6. Чухрай Н.І. Трансфер і комерціалізація технологічних інновацій / Н.І. Чухрай // Економіка пром-сті. – 2002. – № 3. – С. 160–166.